

Landschapskrant

Regionaal Landschap Houtland vzw • Gratis nummer
Jaargang 10 • nr 19 • September 2011

De vzw Regionaal Landschap Houtland wordt financieel gesteund door het Agentschap voor Natuur en Bos, Onroerend Erfgoed, de Vlaamse Landmaatschappij, de Provincie West-Vlaanderen en de gemeenten Beernem, Brugge, Damme, Ichtegem, Jabbeke, Oostkamp, Ruiselede, Torhout, Wingene en Zedelgem

Regionaal Landschap Houtland

Foto: Vink in meidoorneg (foto: Patrick Keirsebilck)

Tien jaar samenwerking Onroerend Erfgoed – Regionale Landschappen

Op 16 mei jl. bracht minister Bourgeois een bezoek aan een aantal projecten van het Regionaal Landschap Houtland. Bij die gelegenheid blikt de minister terug op tien jaar steun van Onroerend Erfgoed aan de Vlaamse Regionale Landschappen. Door deze financiering hebben de regionale landschappen een landschaps animator in dienst en is er budget voor het uitvoeren van werken in het kader van algemene landschapszorg. Landschapsteams staan in voor de realisatie ervan en dit zowel bij lokale overheden als bij particulieren.

Zoals de foto laat zien, hielp de minister tijdens het bezoek een handje mee met het landschapsteam van Loca Labora.

Beste lezer,

“Ondanks de belangrijke hap uit onze werkmiddelen, die de recente besparingen van de Vlaamse overheid voor ons meebrachten, blijft ons Regionaal Landschap Houtland springlevend.

In deze landschapskrant vindt U alvast een extra-katern over het nieuwe Landschapspark Bulskampveld, dat op 28 september 2011 het levenslicht ziet.

Het betreft een prachtig gebied van maar liefst 75 km², dat zich uitstrekt over de gemeenten Beernem, Oostkamp, Ruiselede, Wingene en Aalter. Verschillende overheden zullen er voortaan samenwerken om de mogelijkheden van dit aantrekkelijke veldgebied nog te versterken, en dit zowel op het vlak van cultuur, landschap, natuur als recreatie. Ook het regionaal landschap zal daarbij optreden als een actieve partner, en dit zowel in de nu uit te werken visievorming, als in de latere concrete realisatie van diverse projecten.

Het wordt een langdurige opdracht, met vele kleine stappen, maar daar is ons regionaal landschap goed in. In samenwerking met alle betrokken partijen komen tot een kwaliteitsverbetering van landschap en omgeving, waarmee niet alleen de bezoeker gediend is, maar ook de eigen bewoners.

U hoort hier ongetwijfeld nog meer van.

Maar ook buiten het Bulskampveld zijn wij volop actief. Verder kun je lezen hoe je bij ons streekeigen plantgoed aan een voordelige prijs kan bestellen, of hoe je je knotbomen gratis kan laten knotten. En als je even tijd hebt, kom dan op 16 oktober 2011 naar het Feest in het bos in Doeveren, op de grens van Zedelgem en Oostkamp. Je zal het je zeker niet beklagen...!

Patrick ARNOU

Domein Doeveren (foto: Erwin Derous)

2011 Europees Jaar van de Vrijwilliger "Tjinne" Derpoorter in de kijker

Etienne Derpoorter (uiterst links) met bewoners en medewerkers van de Nieuwe Notelaar

Etienne 'Tjinne' Derpoorter, geboren in Gits, is al meer dan een halve eeuw druk in de weer voor het behoud van landschap en natuur. Een portret van deze vrijwilliger.

Zijn engagement begon in 1960 in het Pajottenland, waar hij toen woonde. Hij kwam mee op tegen het opvullen van een mooi valleitje met restafval van een verbrandingsoven en de geplande aanleg van een snelweg.

In 1973 verhuisde hij naar Sijsele, waar hij meteen aan de slag ging bij de plaatselijke Uilenspiegelvereniging, voorloper van de huidige Natuurpunt

afdeling Damme. Later startte hij 't Clubtje, een groepje van gepensioneerden, dat werkt in reservaatgebieden, maar ook daarbuiten. Hoofdactiviteiten zijn het knotten van wilgen en het aanplanten en onderhouden van hoogstamfruitbomen.

Etienne kreeg in 2008 de kans om te werken met mensen van de Nieuwe Notelaar, die deel uitmaakt van de vereniging Ons Huis van het OCMW van Brugge. Bewoners van de Nieuwe Notelaar hebben een niet-aangeboren hersenletsel en worden geholpen met wonen, werken en vrijetijdsbesteding. Etienne zag het zitten om die personen wekelijks gedurende een halve dag een zinvolle en nuttige bezigheidstherapie aan te bieden. Voorbeelden zijn het schilderen van afsluitingen, het inkloppen van palen, het boren van plantkuilen, het slepen en stapelen van takken, en het vervoeren van hakselhout.

Oorspronkelijk was deze samenwerking gepland voor één jaar, maar ondertussen zijn we al vier jaar verder en loopt het project nog altijd uitstekend. Op dinsdag 29 maart was het de honderdste keer dat ze met 'nonkel' Etienne aan de slag gingen.

Pasar wandelt voor meer bos

Op zondag 6 november wordt Vlaanderen een flink stuk groener.

Dan organiseren liefst 151 plaatselijke afdelingen de grote actiedag '**Pasar boomt, wandel mee voor meer bos**', waarbij we een dringende oproep doen voor meer bos in Vlaanderen. We wonen

immers in één van de bosarmste regio's van Europa. Hoog tijd dus om daar wat aan te doen!

Op deze dag wandelen we langs plaatsen waar we meer bos zouden willen. Meer nog: op 60 plaatsen planten we ook effectief bomen bij.

WAAROM EEN BOOMPLANTACTIE?

Net als voor andere verenigingen is een bos voor Pasar een ideale plaats om activiteiten te organiseren: wandelingen, fietstochten, natuurexploraties,...

Bovendien hebben we bossen gewoon nodig. Ze zuiveren de lucht, matigen het klimaat en houden grond en water vast.

Daarnaast zijn ze de woonplaats van heel wat insecten, mossen en planten. Maar een bos is ook een groot winkelcentrum. Veel van onze dagelijkse producten komen er (van oorsprong) vandaan: geneeskrachtige kruiden, kapok, hout, rubber, noten, koffie, soja en fruit.

Ten slotte is 2011 het jaar van het bos en willen we daar als sociaal-culturele vereniging graag ons steentje –of beter boompje– toe bijdragen!

Je merkt het: meer dan redenen genoeg dus om ervoor te zorgen dat er in Vlaanderen bomen bijkomen.

Ook in onze regio wordt druk deelgenomen aan deze actiedag. Bij sommige afdelingen gebeurt dit de dag zelf. Anderen dragen vooraf of nadien hun 'boompje' bij.

Meer weten? Je vindt er alle info over op www.pasar.be/regio-brugge - els.bonte@pasar.be of T 0474 76 55 10

Planten en volksgeloof

Zondag 1 oktober 2011, 14.30 uur, Tillegembos

Waarom versieren we met de kerstdagen ons huis met hulst en klimop? Waarom halen we dan een spar in

huis, versieren we hem om hem achteraf te verbranden? Hoe komt het dat een klavertjevier geluk brengt? En wonen er echt kabouters in vliegenzwammen? Brandnetel, distel, madeliefje, vlier, lindeboom, ... rond vele planten, struiken, bomen en zwammen zijn verhalen en volkswijsheden overgeleverd, gebaseerd op vroeger gebruik.

Kabouters, elfjes, bosnimfen, saters, boomgeesten, plantengeesten, dwaalkruid... Vóór het christendom leefde de mens nauw samen met de natuur. Hij was er dan ook volledig van afhankelijk: de natuur voorzag hem van voedsel, geneeskruiden, materiaal om huizen en gereedschap te maken. Hij vereerde de natuurkrachten en verbond eigenschappen aan planten en bomen. Maar de natuur boezemde hem tegelijk angst in. Natuurverschijnselen als donder, bliksem, mist... begreep hij immers niet en zo ontstond een natuurreligie, met allerlei goden en geesten, gebruiken en rituelen.

Het christendom entte zijn rituelen op die natuurbeleving om de bevolking te kerstensen en gaf ze een eigen karakter. Nu moest één

Vliegenzwam

god worden vereerd, Maria worden aanbeden en moest men schrik hebben van demonen, heksen en de duivel.

Het Tillegembos, met zijn rijke en gevarieerde flora, biedt het ideale kader voor een wandeling rond het thema planten en volksgeloof. Ga samen met de gids terug in de tijd. Leer over het gebruik van planten en bomen bij onze voorouders en vooral: ervaar de natuur eens vanuit een ander perspectief.

Gids: Lies Vandercoilden

Afspraak: parking Witte Molenstraat, Sint-Andries (Brugge), info: 050 40 70 21

Andere wandelingen in de provinciedomeinen

- **TOVERBOSWANDELING** (ouders met kinderen van 5-10 jaar)
zondag 2 oktober 2011, 14.30 uur, Bezoekerscentrum Bulskampveld, Beernem, info: T 050 55 91 00 of www.west-vlaanderen.be/bulskampveld (inschrijven)
- **NATUUR EN CULTUUR VAN HET FORT**
zondag 9 oktober 2011, 14.30 uur, Fort van Beieren, parking Gemene Weidestraat, Koolkerke (Brugge), info: T 050 40 70 21
- **ZIE JE NOG HET BOS TUSSEN DE BOMEN**
zondag 16 oktober 2011, 14.30 uur, Bezoekerscentrum Bulskampveld, Beernem, info: T 050 55 91 00 of www.west-vlaanderen.be/bulskampveld
- **HALLOWEENWANDELINGEN**
zaterdag 29 oktober 2011, 14.30 uur, Bezoekerscentrum Bulskampveld, Beernem, info: T 050 55 91 00 of www.west-vlaanderen.be/bulskampveld (inschrijven)

Brugge natuurlijk...

Dit handige boekje beschrijft vijf landschappen en natuurgebieden, twee grote stadsrandbossen en veertien parken, kleine bossen en groene kernen in de Brugse rand. Van de auteurs, Brigitte Beernaert en Patrick Cardinael, was al in 2005 de publicatie "De Vesten anders bekeken" uitgegeven, gevolgd in 2006 door "De verborgen geschiedenis van de stadsparken". Zij kunnen dan ook op een jarenlange ervaring bogen: Brigitte in de dienst Monumentenzorg en Patrick in de Groendienst van de Stad Brugge.

Het mooi geïllustreerde standaardwerk telt 112 bladzijden, kan je gemakkelijk meenemen en is te koop bij de Stedelijke Groendienst (Buiten de Smedenpoort 2), de Communicatiedienst (Burg 11), In&Uit Brugge en de meeste Brugse boekhandels.

Gemengde haag

Bloemen Lijsterbes

Vruchten Lijsterbes

Bloemen Meidoorn

Vruchten Meidoorn

Bloemen Hondsroos

Rozebottels

Behaag het Houtland

Behaag het Houtland is een campagne om onze streekeigen hagen en heggen te promoten. Bovendien kan je dit najaar streekeigen plantgoed aan een voordelige prijs bestellen !

Waarom streekeigen plantgoed ?

- Streekeigen planten komen hier van nature voor. Ze hebben zich aangepast aan het klimaat en de bodems van het Houtland waardoor ze minder te kampen hebben met ziektes.
- Het gebruik van streekeigen planten is een eenvoudige manier om meer leven in je tuin of weiland aan te trekken. Allerlei dieren zijn afhankelijk van streekeigen beplantingen voor hun voedsel. Vogels vinden er schuilplaats en nestgelegenheden.
- Ze zijn goedkoop.
- Ze bieden een mooie en natuurlijke aanblik in elk seizoen.

PRAKTISCH

Informatie betreffende ons aanbod en samenstelling van plantenpakketten vind je op onze website www.rhoutland.be/nieuws.php - 'Behaag het Houtland'.

Zomereik, Beuk, Es en Zomerlinde kan je ook als hoogstammige boom bestellen (plantmaat 8/10), alsook pootstokken wilg (lengte : 3m en doorsnede : 10cm).

Bestellen kan enkel via het online bestelformulier . Je bestelling is definitief indien het betreffende bedrag voor **3 november 2011** is overgemaakt .

Op vrijdag 18 november of zaterdag 19 november haal je je bestelling af aan het streekhuis Tillegem.

Voor bijkomende informatie kan je terecht bij:

- Wouter Demey: T 050 40 70 24, E. wouter.demey@west-vlaanderen.be
- Leen Herrewyn: T 050 40 70 26, E. leen.herrewyn@west-vlaanderen.be

HAAG, HEG of HOUTKANT?

De keuze is afhankelijk van de ruimte die je ter beschikking hebt, de functie die de beplanting moet hebben, en het werk dat je er wil insteken voor het onderhoud ervan.

- Een **haag** is een enkele of dubbele rij planten, die jaarlijks één tot twee keer geschoren wordt en niet breder uitgroeit dan één meter. Typisch voor het Houtland zijn de 'boerenhagen', die we langsheen hoogstamboomgaarden aantreffen. Om het vee binnen de (huis)weide te houden, werden doorndragende soorten aangeplant, zoals Eenstijlige meidoorn, Sleedoorn en Hulst. Doornhagen bieden een ideale bescherming voor vogels tegen katten en roofvogels. Voor een tuin met kinderen of langs een oprit, verkies je wellicht een doornloze haag. Een gemengde haag biedt in dat geval meer biodiversiteit dan een uniforme haag. Streekeigen soorten zijn : Haagbeuk, Beuk en Gladde Iep.
- Een **heg** wordt eveneens in een enkele of dubbele rij aangeplant maar mag vervolgens vrij uitgroeien. Een heg wordt maar om de drie (of meer) jaar teruggesnoeid op de gewenste hoogte en breedte. Doorgaans plant je een heg op een perceel dat verder van de woning gelegen is. Een heg met doorndragende soorten bloeit mooi in de lente. In de herfst zijn de bessen geliefd bij vele zangvogels.
- Een **houtkant** is een strook hakhout van minimum 3m en maximum 10m breed. Het hakken gebeurt om de 7 à 10 jaar. Er worden enkel soorten aangeplant die geschikt zijn voor brandhout, en bestand om tot tegen de grond gekapt te worden : Es, Zwarte els, Boswilg, Haagbeuk, Zomereik en Steeliep. We voorzien één plant per 3m² : zo hebben de hakhoutstronken voldoende ruimte om (weer) uit te groeien.
- Een **vogelbosje** is een strook struiken aangeplant als bosje. Er worden besdragende soorten aangeplant die verschillende vogels aantrekken zoals Inlandse vogelkers, Spokehout, Lijsterbes, Meidoorn en Hondroos. We voorzien één plant per 2,25m².

Le nouveau 'Plant goed!' est arrivé!

Deze nieuwe uitgave van de Provincie is een zeer praktijkgericht werkje voor eenieder die op een ecologisch en cultuurhistorisch verantwoorde manier hagen, houtkanten, solitaire bomen/struiken of bomenrijen wil aanplanten.

In deze gids vind je heel wat praktische informatie voor het maken van de juiste keuze :

- Welke eisen stelt de plantensoort aan zijn standplaats? (bodem, vochtvoorziening, ...)
- Hoe groot en breed wordt de soort?
- Gaat het om een lichtminnende of schaduwtolerante soort?
- Welk worteltype heeft de soort?
- Gaat het om een snel- of traag groeiende soort?

Voor elke soort vermeldt de gids ook of het al dan niet een inheemse soort betreft, het verspreidingsgebied in de provincie, over het traditionele gebruik en eventueel waar je nog markante exemplaren aantreft.

Dit standaardwerk telt 227 pagina's en is rijkelijk geïllustreerd met meer dan 250 duidelijke foto's!

Voor slechts 5,00 euro kan je het boek aanschaffen bij het provinciaal informatiecentrum Tolhuis, Jan Van Eyckplein 2, 8000 Brugge. Bestellen kan ook via het gratis nummer 0800 20 021 ofwel via www.west-vlaanderen.be/natuur.

Week van het Bos

In januari 2011 gaven de Verenigde Naties het startschot voor het Internationaal Jaar van de Bossen. Hiermee willen ze overal ter wereld en voor iedereen het bos in de kijker zetten.

Uiteraard doet de Week van het Bos mee! **Bos zonder grenzen** is de slagzin waarmee we dit jaar van **9 tot en met 16 oktober** het bos in trekken. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV) serveren samen met Natuurpunt en tientallen lokale organisatoren **meer dan tweehonderd activiteiten**. Je kunt er kennis maken met het belang van bossen en natuur in ons dagelijkse leven. Allesbehalve een ver-van-je-bed show!

Het volledige programma vind je op www.weekvanhetbos.be

Feest in 't bos

Na maanden van ingrijpende natuurinrichtingswerken wil Natuurpunt INZICHT het grote publiek op een feestelijke wijze kennis laten maken met het grootste bos van Natuurpunt in West-Vlaanderen.

Ten zuiden van Brugge bevindt zich een groene gordel van bossen, heidevelden en oude dreven. In dit Houtlandse mozaïeklandschap vind je enkele pareltjes van natuurschoon zoals Doeveren.

Doeveren is een bosgebied van 60 hectare op de grens van Oostkamp en Zedelgem. Het vormt een geheel met het gemeentelijke bos Merkemveld. Tot de 18e eeuw was hier nog uitgestrekte heide. Pas vanaf de 19e eeuw werden deze 'woeste gronden' ontgonnen en omgezet in productiebos of akkerland. Het bos is hier dus nog zeer jong!

Het private landgoed Doeveren werd enkele jaren geleden door Natuurpunt INZICHT aangekocht. De natuurvereniging heeft ondertussen een aantal (ingrijpende) werken

uitgevoerd, die de natuurwaarde flink vooruit helpen. De verwaarloosde naaldhoutbestanden werden gekapt of sterk gedund en de woekerende rododendronstruiken geroid. Hierdoor krijgen inheemse boomsoorten en ook de heide nu meer ruimte. Sympathieke Gallowayrunderen begrazen ondertussen de voormalige akkers, die geleidelijk opnieuw in 'woeste' gronden, vol bloemen en insecten, veranderen. In de nabije toekomst wordt een groot ven in de centraal gelegen graslanden gegraven. Doorheen het reservaat ligt een wandelpad, dat steeds vrij toegankelijk is.

Op 16 oktober zet Natuurpunt INZICHT de poorten van Doeveren wijd open voor het grote publiek. Vanaf 11 tot 19 uur ben je welkom voor doorlopend geleide wandelingen, een hapje of een drankje en een feestelijk live concert van 'The Irie Vibes'. Workshops en demo's informeren je over de natuurrijkdom en het beheer van Doeveren. Kinderanimatie maakt deze activiteit ook leuk voor gezinnen!

Afspraak aan de ingang Sijlostraat te Oostkamp (Waardamme). Bijkomende informatie kan je opvragen bij doeveren@telenet.be of de website van Natuurpunt INZICHT.

Met de steun van Provincie West-Vlaanderen, gemeente Zedelgem en Natuurpunt Brugs Ommeland

Je knotbomen gratis geknot!

Je hebt knotbomen, maar... Geen materiaal? Geen zin? Geen tijd? Hoogtevrees?

Takkenril

Knotten, waarom?

Knotbomen moeten elke zes tot acht jaar volledig van hun takken worden ontdaan. De takken hebben dan een omtrek van +/- 40 cm. Gebeurt dit knotten niet, dan is de kans groot dat ze open scheuren of verzwakken en ziek worden. Jammer genoeg hebben veel eigenaars geen tijd of middelen meer om hun bomen te knotten.

Ons knotteam: vrijwillig en professioneel

Ons knotteam bestaat uit vrijwilligers die zich regelmatig en met enthousiasme inzetten voor natuur en landschap in het Houtland. Het Regionaal Landschap Houtland brengt de knotters in contact met de knotboomeigenaars. Elke knotter draagt gepaste beschermkledij en wordt door ons verzekerd.

Praktisch

1. Als knotboomeigenaar geef je je knotaanvraag door aan het Regionaal Landschap Houtland. Knotten is winterwerk en gebeurt van half november tot eind maart.
2. Een knotter neemt vervolgens contact met je op. Je spreekt af wanneer er geknot kan worden, hoe de knotter je terrein betreedt en waar de takkenhopen voor het snoeihout gemaakt worden.
3. De knotter heeft recht op het brandhout (= dikke takken). Het snoeihout (dunne takken) wordt door de knotter verzameld op een stapel of in een takkenril. De eigenaar staat in voor de verdere verwerking (verhakselen, houtril voorzien, containerpark,...) van dit fijne snoeihout.

Het knotteam staat gratis tot je dienst

Neem gerust contact op met de vzw Regionaal Landschap Houtland: Dieter Willems, T 050 40 70 21, dieter.willems@west-vlaanderen.be

ECO Today

Stad Brugge, dienst Leefmilieu organiseert op 22 en 23 oktober in de Beurs Halle Brugge de ecobeurs **ECO Today**.

Maak er kennis met nieuwe technieken en mogelijkheden die bijdragen tot een beter en duurzaam gebruik van onze natuurlijke hulpbronnen en een gezondere levensstijl: van biovoeding en duurzame woning- en kantoorinrichting tot duurzame energieproductie en een beter beheer van onze natuurlijke hulpbronnen...

Toekomstige (ver)bouwers krijgen gratis advies op basis van hun architectenplan of eigen schets, of rond hun energiefactuur. Inschrijven voor een planadvies of energiefactuurbespreking kan via info@zonnwindt.be.

Locatie:

Beurs Halle,
Hauwerstraat 2, 8000 Brugge

Openingsuren:

van 10 tot 18 uur

Meer info:

www.ecotoday.be

COLOFON

Deze Landscapskrant is een uitgave van Regionaal Landschap Houtland vzw, Streekhuis Kasteel Tillegem, Tillegemstraat 81, 8200 Sint-Michiels, T 050 40 70 22, rlhoutland@west-vlaanderen.be, www.rlhoutland.be

VU: Pauwel Bogaert

Redactie: Pauwel Bogaert, Wouter Demey, Roland Dufoort, Patrick Keirsebilck, Johan Mahieu, Regine Vanallemeersch, Dieter Willems.

Foto's: Regionaal Landschap Houtland, Patrick Keirsebilck, Erwin Derous, Robrecht Pillen

Vormgeving & Druk: die Keure

